

# Remissvar från Travtränarnas Riksförbund om "svenskfödd".

Nacka 2022-09-29

## Grundförutsättningar i remissvaret

Vid TR:s årsstämma i april 2021 (alltså för ett och ett halvt år sedan) uttalade stämman, som svar på en motion, följande (utdrag ur bilaga till protokollet):

" 15. Vad är en svenskfödd häst?? Stämman bör diskutera detta för att ge sporten sin åsikt.

*Svar: Enhällig stämman anser att en svenskfödd häst självklart är född i Sverige i svensk halm."*

På sid 4 i "Rådgivande remiss svenskfödd" framgår att ST utrett att *"det inte är möjligt att kräva att hästar för den varmblodiga svenska stamboken föds i Sverige"* och inte heller *"att det EU-rättsligt är möjligt att i avels- och registreringsreglementet kräva att hästarna växer upp i Sverige"*.

Remissvaret från TR förhåller sig till detta av ST fastslagna, att EU-rätten inte synes medge ett regelverk i enlighet med det TR:s stämman uttalade i april 2021.

**Ur TR:s perspektiv är den centrala frågan att hästägare väljer att placera sina hästar i Sverige för hästens uppträning och sedan tävlande.**

TR:s inställning är att regelverk och ekonomisk fördelningspolitik ska sträva mot att stimulera och ge den "äktssvenska" travhästuppfödningen bra förutsättningar, samt motivera hästägarna att placera hästarna i Sverige under hästens upptränings- och sedan tävlingsliv.

## Övergripande

Dokument "Rådgivande remiss svenskfödd" innehåller ett väl beskrivande faktamaterial över var svensk uppfödning av varmblodiga travhästar står, och i vilken riktning denna bransch färdats, de senaste 20 åren.

Det kan konstateras att svensk travhästavel under denna tidsperiod gått från en situation att vara beroende av importerade hästar för avelsändamål till att nu ha en internationellt gångbar och slagkraftig "egen hingstpark" med Maharajah och Ready Express som mest framträdande exempel. Detta är förstås en stor styrka.

Men det finns samtidigt viktiga utmaningar som har med travsportens utveckling som helhet att göra. Redan för tio år sedan varnade en djuplodande utredning om att "en tredjedel av fölstona och uppfödarna kommer att vara borta om tre år". Tyvärr blev detta i stort sett sant och tyvärr var de beslutande församlingarna (läs inom ST) oförmögna att snabbt kunna vända den kraftigt negativa utveckling för varmbloodsuppfödningens volym som då redan var tydlig.

I remissens faktamaterial konstateras att volymen "svenska föl födda utomlands" nu är cirka 500/år. En av kärnfrågorna i debatten har handlat om "att dessa konkurrerar på ojämna villkor och kommer hit och tar våra pengar" jämfört med

de, vad vi kan kalla, äktsvenska hästarna. Är det så i verkligheten, eller är det vad vi tror? Tyvärr finns inte just denna fråga belyst i det utskickade remissmaterialet, vilket TR betraktar som en brist. Den hade gått att svara på om ST kompletterat remissen med följande analys:

Vad har avkommor, *vars mödrar var exporterade när fölet föddes*, till hästar födda 2014-2018 (hittills) tjänat i förhållande till de hästar vars mödrar *inte* var exporterade? Eftersom det kan antas att de ston som befinner sig utomlands är "över genomsnittet" och betäcks med hingstar "över genomsnittet" behöver en sådan analys sannolikt justeras statistiskt, med till exempel BLUP-tal-jämförelser, för att träffa någorlunda rätt.

Den analysen får gärna också kompletteras med utfallen i de stora årgångsloppen, eftersom en av delfrågorna runt "svenskfött" är vilka hästar som ska vara startberättigade där: de "äkt svenska" eller "alla svenska". Den jämförelsen bör i så fall handla om hur stor del av insatserna i dessa storlopp som de cirka 500 "utlandssvenska" stått för och hur mycket de sedan tagit av prismedlen. I det sammanhanget vill TR skjuta in som en synpunkt att om de cirka 500 "utlandsfödda svenska" exkluderas ur unghästloppen så sjunker sannolikt prispotterna i dessa lopp med åtminstone 30 procent.

Lägg till det Premiechansseffekten. Vad blir effekten för köpintresset även för de "äktsvenska svenska" om förstapriset i Kriteriet och Derbyt för en premiechansad häst är 2,5 mkr istället för 4,0 mkr, och Oaks/Stochampionatet/Derbystoet går ner från 2-2,8 mkr (inklusive premiechans) till 1,5-2,0 mkr?

Uppfödare ska anse att det är bättre att ha sitt fölsto i Sverige än i något annat land och den som sedan äger hästen när förädlingen till att bli en tävlingsindivid inleds ska stimuleras att välja att placera hästen i Sverige.

**TR önskar med den utgångspunkten att ST utreder om det är möjligt att göra en särskiljning bestående i att i regler för tävling (propositioner) och uppfödarpremier skilja på hästar som är *"undan mödrar som var registrerade som exporterade för avel när hästen föddes"* respektive hästar som är *"undan mödrar som EJ var registrerade som exporterade för avel när hästen föddes"*.**

Exempel på vad detta förslag till distinktion öppnar för möjligheter: ST får då möjligheten att besluta att hästar undan ston "födda i svensk halm" (första kategorin i ovanstående stycke) kan få 20 procent i uppfödarpremier i åldrarna två-fyra år medan övriga får tio procent. En sådan separering skulle kunna motiveras med att den första kategorin hästar ger arbetstillfällen och näringsverksamhet i Sverige medan övriga inte gör det.

Slutligen: Om konsekvensen av de beslut denna remiss resulterar i blir att, säg, cirka 600 av de 900 ston som nu är exporterade för avel tas till Sverige, måste ST vara medvetet om att idag är tveksamt om den infrastruktur som behövs för att på erforderligt kvalitativt sätt ta hand om dessa 600 ston och deras cirka 400 avkommor/år finns. Ett inflöde av avelsdjur i denna storleksordning måste mötas upp med att stona och unghästarna som tas till Sverige erbjuds högkvalitativ hästhållning. Gårdar/jordbruksarealer behöver för att uppnå detta sannolikt ställas om, och nedlagda stuterier "återuppväckas" till kommersiell verksamhet, vilket torde kräva en uppbyggnadsprocess om åtminstone två-tre år."

**Remissens förslag:***Delpunkt 1:*

*Benämningen svensk häst ersätter benämningen svenskfödd häst.*

TR har inga synpunkter på det.

\*\*\*\*\*

*Delpunkt 2:*

*Ingen uppfödning av svenska hästar utanför EU/EES/UET.*

Volymen hästar detta gäller är i nuläget försvinnande liten, ett 20-tal hästar/år. På 20 år har antalet gått ner från storleksordningen 100 hästar/år, huvudsakligen beroende på ändrad inriktning hos den enskilda stora uppfödaren ACL Stuteri.

De cirka 20 individerna handlar i princip uteslutande om avkommor till toppston, ägda av svenska uppfödare, betäckta med topphingstar. Ska de stängas ute från att vara en (kvalitetshöjande) intressant potentiell stjärndel av svensk travsport?

TR föreslår att dessa hästar fortsatt får registreras som svenska om de tas till Sverige enligt nuvarande regler för registrering, **och att det dessutom sätts ett kompletteringskrav på att dessa hästar ska befinna sig i Sverige från och med 1 oktober som ettåringar** (och därefter vara kvar en bestämd minimitid innan de får exporteras/föras ut på nytt), för att få behålla sina start- och premierättigheter som "svensk häst".

Här vill TR att Svensk Travsport går till botten med om det går att via tävlingstekniska begrepp (i klartext hur propositioner, och reglerna för uppfödarpremier, utformas) ställa ett sådant tilläggskrav. Att det enligt vad ST hävdar uppenbarligen inte går att ha ett sådant regelverk utifrån *registreringsaspekten* (att hästen blir svensk) är en sak, utan frågan är här istället om det går att i *tävlingssystemet* styra startmöjligheter och rätt till uppfödarpremier på det sätt TR föreslår för denna kategori hästar.

\*\*\*\*\*

*Delpunkt 3:*

*Bibehålla krav för utlandsfödda.*

Denna fråga kan problematiseras ur djurhälsosynpunkt och även ur ekonomisk synpunkt för uppfödarna. Att transportera nyligen frånskilda föl kanske hundratals mil endast för en tvingande administrativ åtgärd/hantering kan ifrågasättas om det är överensstämmande med god djurhälsa.

Här föreslår TR därför att uppfödarna till de föl detta gäller ställs inför en valmöjlighet: Antingen transportera fölen till Sverige som nu, eller att betala dels självkostnadspris för tjänsten att svenska registratorer ges behörighet att utföra

registreringen inom EU/UET, **samt utöver detta dessutom betala en tilläggsavgift på förslagsvis 20 000 kronor per föl.**

Då hamnar uppfödaren i praktiken inför valet: Betala för transport av hästarna t.o.r. Sverige eller betala för registratorn/tilläggsavgiften. Rent marknadsmässigt borde de som har långt att transportera sina föl till svenska gränsen då välja att betala registrator/tillägg, medan de som befinner sig nära, i praktiken huvudsakligen i de nordiska grannländerna, väljer transportalternativet. Då får man bort de längsta och ur djurhälsosynpunkt mest diskutabla transporterna.

Inkomna tilläggsavgifter öronmärks till en pott för lopp/loppserie, för svenska hästar, när hästarna är tre och fyra år. Utgår man från tabellen på sid 6 i remissutskicket och förutsätter att de svenska fölen i Frankrike och Italien väljer "tilläggsavgiften" skulle volymen sådana föl 2020 ha uppgått till cirka 220. Med tilläggskostnaden 20 000 kronor/föl skulle det i så fall innebära 4,4 miljoner kronor till de lopp dessa pengar räcker till.

TR förutsätter också att ST inte medverkar till den hantering som det påstås ha funnits exempel på, att registratorer väntar vid färjeterminaler, och att hästarna som kommer med färjan sedan vänder tillbaka direkt igen med samma transport när registratorn är klar. Här behöver ST som organisation vara stark och tydlig med att det är en oacceptabel hantering av hästarna, och ha möjligheten att dra in ackrediteringen för registratorer som medverkar i sådant.

\*\*\*\*\*

#### *Delpunkt 4:*

##### *Utökad provtagning av föl.*

Det strikta tränaransvaret har som konsekvens att tränare kan dömas till påföljder även för sådant som skett utanför tränarens kontroll, innan hästen kom till tränaren. TR välkomnar därför utökad provtagning på föl och unghästar.

TR förutsätter samtidigt att den utökade provtagningen av föl/unghästar görs med *tillskott* av resurser för detta, så att det inte blir en omfördelning från nuvarande satsning/strategi gällande antidopingarbetet avseende tävlingshästar.

\*\*\*\*\*

#### *Delpunkt 5:*

##### *Ingen ändring av vbl uppfödarpemier.*

Nuvarande regelverk för uppfödarpemier förändrade tidigare gällande förutsättningar för uppfödare som fått sin häst såld utomlands, antingen som unghäst eller äldre. Om ST:s ambition med denna ändring av reglerna för uppfödarpemier var att försöka stödja den "inhemska äktsvenska" uppfödningen tror TR istället att det tvärtom var kontraproduktivt. Det förändrade "äktsvenska" uppfödarens kalkyl och intäkter på negativt sätt.

TR föreslår därför ett ordentligt omtag gällande uppfödarpremierna som utgår från att hästar som de facto fötts i Sverige är obegränsat berättigade till uppfödarpremier hela sina karriärer, var de än hamnar i sitt tävlande. Detta kan göras enkelt: Man beslutar att rätten till uppfödarpremier på intjänat utomlands **förbehålls hästar vars moder inte var exporterad vid den tidpunkt hästen föddes**. Om denna regel efterlevs – vilket givetvis är en kontroll- och övervakningsfråga för ST – blir det då i praktiken så att hästar som är födda med mamman stationerad i Sverige har dessa exklusiva rättigheter till ”uppfödarpremier utomlands”.

Kvar som mellangrupp blir de cirka 500 utlandsfödda svenska. Dessa kan då endast tjäna uppfödarpremier på lopp i Sverige, plus i nuläget utomlands i lopp, som huvudsakligen är internationella grupploppsnivåer. TR:s förslag i stycket ovan bedöms stimulera att svenska hästar som fötts undan ston som var exporterade när hästen föddes, riktat marknadsförs mot hästägare som placerar hästen i svensk träning, eftersom hästen då berättigas till uppfödarpremier på sina starter i Sverige.

\*\*\*\*\*

*Delpunkt 6:  
Löpningsserie.*

TR stödjer idén gällande att skapa en löpningsserie modell Sire Stakes för ”äkt svenskafödda” hästar. Även här kan det ovan beskrivna ”*hästar vars moder inte var exporterad hästens födelseår*” användas som utgångspunkt för vilka hästar som ska bli startberättigade i ett Sire Stakes-system.

TR förutsätter att ST (som det beskrivs i remissen i samarbete med ASVT) konsulterar travsportsaktiva som har egna praktiska erfarenheter från de olika nordamerikanska Sire Stakes-systemen (de skiljer sig lite mellan olika delstater) och kan vägleda till vad som är en lämplig svenskanpassad utformning.

På styrelsens för Travtränarnas Riksförbund uppdrag:

2022-09-29

LARS DAHLGREN